

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 37. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 28. august 2014
Tidspunkt: Kl. 10.30
Sted: Vær. 2-080

Til stede: Morten Bødskov (S), næstformand, Trine Bramsen (S),
Jacob Lund (S), Ida Auken (RV), Nikolaj Villumsen (EL),
Jakob Ellemann-Jensen (V) og Pia Adelsteen (DF).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt og minister for fø-
devarer, landbrug og fiskeri Dan Jørgensen.

Morten Bødskov fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Forelæggelse af ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 30. august 2014

Statsministeren: På lørdag er der indkaldt til et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd (DER). Her skal vi genoptage drøftelsen af, hvem der skal besætte en række topposter i EU i de kommende år. Det drejer sig først og fremmest om, hvem der skal lede DER de næste 2½ år, og om, hvem der skal være EU's udenrigsrepræsentant i de næste 5 år. Det er vigtige beslutninger, for der er masser af store opgaver at tage fat på for de nye europæiske ledere.

Det er også et kompliceret puslespil. Man skal finde en, der kan samle, og som har de rigtige personlige kvalifikationer. Samtidig er der mange hensyn, der skal afvejes i forhold til geografi og den politiske balance i pakken. Vi havde, som I ved, en første diskussion af topposter på mødet den 16. juli. Her konstaterede den nuværende DER-formand, at der var behov for yderligere konsultationer med medlemslandene, inden der kunne træffes en beslutning. Det var nødvendigt, fordi vi på topmødet i juni var enige om at tilstræbe, at vi tager beslutningerne ved konsensus, selv om traktaten alene kræver et kvalificeret flertal. Det er vigtigt at holde fast i. Van Rompuy har derfor op til mødet på lørdag gennemført nye konsultationer med medlemslandene, herunder naturligvis Danmark.

I min samtale med Van Rompuy fremhævede jeg flere ting med hensyn til fastlæggelsen af de udestående topposter. For det første lægger jeg stor vægt på, at den nye DER-formand og den nye udenrigsrepræsentant er parat til at arbejde på grundlag af de prioriteter for EU-samarbejdet, som vi blev enige om på vores sidste topmøde. For ligesom jeg har gjort det klart i forhold til valget af kommissionsformand, bør det allervigtigste for os være, hvad vi skal gøre, og ikke i første omgang hvem der skal gøre det. Det handler især om, at EU skal fokusere på at skabe vækst og arbejdspladser, at vi skal holde sammen på de 28 medlemsstater, og at vi er enige om, at EU skal arbejde med det, der giver mening på europæisk plan. Vi skal ikke afsøge alle kroge af traktaten for at komme med initiativer og forslag.

Jeg understregede også, at det er vigtigt, at vi gør alt, hvad vi kan, for at træffe en konsensusbeslutning om de resterende topposter. Ved valget af kommissionsformanden lykkedes det ikke, og vi bør undgå at stå i samme situation igen. Det forudsætter, at Van Rompuy rammer en passende balance i forhold til de faktorer, som jeg nævnte før: personlige kvalifikationer, geografi og politisk orientering. Det vil være mit udgangspunkt på vores møde på lørdag.

Som tingene forholder sig nu, tegner der sig ikke noget klart billede. Van Rompuy er stadig i gang med sine konsultationer. Da vi skulle finde en ny kommissionsformand var der officielle kandidater. Denne gang er der ikke nogen, der har meldt sig som kandidat til posten som formand for Det Europæiske Råd. Det er umuligt at spå om udfaldet på nuværende tidspunkt. Derfor tjener det ikke noget formål at gå ind på konkrete navne og spekulere i forskellige konstellationer på nuværende tidspunkt.

Nikolaj Villumsen fandt den franske og italienske kritik af EU's sparepolitik interessant. Det var påfaldende, at nabolande, som Danmark eksporterer meget til, enten stagnerer eller er i recession. Bakkede statsministeren op om at lade spørgsmålet om EU's økonomiske politik indgå i diskussionen om EU's topposter?

Statsministeren svarede, at der ikke var lagt op til en diskussion om EU's økonomiske politik på det ekstraordinære møde, idet formålet var at finde frem til topposternes fordeling. Hun tilføjede, at Rådet i en økonomisk diskussion på mødet den 26.-27. juli var blevet enigt om, at fleksibiliteten i vækst- og stabilitetspagten skal udnyttes bedst muligt.

Nikolaj Villumsen undrede sig over, at der ikke skulle være en politisk drøftelse i forbindelse med toppostkabal. Man hører nemlig gang på gang fra regeringen og de EU-positive partier, at EU skal være en kamplads mellem forskellige holdninger. Var det ikke også et politisk spørgsmål, hvem der skal lede EU de næste 5 år?

Statsministeren sagde, at der naturligvis skulle foretages nogle politiske afvejninger. Hun havde selv – også i sine samtaler med Van Rompuy – lagt vægt på, at man vælger personer, som vil gennemføre allerede besluttede tiltag for at skabe vækst i Europa. Hun understregede igen, at der ikke var lagt op til en grundlæggende økonomisk diskussion på mødet.

Kommissær

Statsministeren: Lad mig i forlængelse af spørgsmålet om topposter til sidst nævne status over processen for udnævnelsen af den nye Kommission. Det er klart, at der er en vis forsinkelse i forhold til den oprindelige tidsplan. Det skyldes, at Juncker er nødt til at afvente udpegelsen af udenrigsrepræsentanten, før han kan gøre puslespillet færdigt. Han vil derfor formentlig have behov for at tale med de enkelte stats- og regeringschefer igen efter topmødet på lørdag, inden han endeligt lægger sig fast på sammensætningen af den nye Kommission.

For så vidt angår den næste danske kommissær, har jeg i længere tid haft en god dialog med Juncker om navne og ansvarsområder, og jeg forventer som nævnt at tale med ham igen i næste uge. Det er en fortrolig dialog, for det mener jeg vil sikre det bedste resultat for Danmark. Navnet på den næste danske kommissær vil derfor først blive offentliggjort, når vi har et resultat.

Jakob Ellemann-Jensen havde forståelse for, at statsministeren holdt kortene tæt ind til kroppen i forhold til udnævnelsen af en dansk kommissær. Det handlede primært om at finde det stærkeste hold i Europa og dernæst om at få den mest relevante og indflydelsesrige person på den danske kommissærpost. Der var efter hans mening adskillige relevante kandidater.

Statsministeren var glad for Venstres forståelse.

Irak

Statsministeren: Ud over spørgsmålet om topposter forventer jeg også en drøftelse af en række udenrigspolitiske emner. For det første situationen i Irak. Terrorgruppen Islamisk Stat har skabt en omfattende humanitær nødsituation i det nordlige Irak og udgør en alvorlig trussel – ikke kun i regionen. En række europæiske lande har – ligesom Danmark – foreløbig valgt at bidrage til at afhjælpe den humanitære situation og støtte den irakiske regerings indsats mod ISIL, bl.a. ved transport af våben. På sigt er der dog kun en politisk vej til et mere stabilt Irak. Fra dansk side har vi derfor vedvarende opfordret til, at der hurtigst muligt dannes en ny og bredt sammensat regering i Bagdad.

Marginaliseringen af sunnierne har gjort, at støtten til ISIL er vokset. Det er derfor afgørende, at en ny regering repræsenterer alle dele af det irakiske samfund, så denne tendens modvirkes. Den irakiske præsidents nylige udpegelse af al-Abadi som premierministerkandidat giver anledning til forsigtig optimisme.

Jeg ser frem til en første drøftelse i kredsen af, hvad vi kan gøre for at imødegå den nuværende udvikling, herunder også i forhold til den stærkt foruroligende trussel fra de udenlandske krigere. Alle EU-lande deler den meget alvorlige bekymring for situationen. Samtidig erkendes det bredt, at der ikke er nogen hurtig løsning.

Vi skal fortsætte den tætte dialog med USA om de videre skridt og sammen forsøge at aktivere også de centrale lande i regionen. Vi har alle en interesse i at sætte en effektiv stopper for det barbari, der udspiller sig i disse uger.

Nikolaj Villumsen var også forfærdet over ISIL's massakrer og etniske udrensning. Han fandt det interessant, at FN's Sikkerhedsråd havde navngivet fem personer, der skulle straffes og indføres sanktioner imod for deres støtte til ISIL. Man ved, at de bliver direkte eller indirekte finansieret af bl.a. Golfstaterne og Tyrkiet. Ville statsministeren bringe problemet med ISIL's bagmænd på banen, så de kan blive retsfulgt? Det handler om, at sanktionere mod dem, der udgør roden, for hvis ISIL mangler penge og våben, vil organisationen falde fra hinanden.

I forbindelse med vedtagelsen af beslutningsforslaget om dansk bidrag i konflikten var det kommet frem, at de styrker, der havde spillet den mest afgørende rolle i kampen mod ISIL, er fra PKK, som er på EU's terrorliste. Nikolaj Villumsen tog klart afstand fra deres metoder igennem tiden, men man måtte samtidig erkende, at der nu er gang i en fredsproces i Tyrkiet, hvor PKK forhandler med regeringen. Man skal ikke forhandle med terrorister, så hvis man ønskede, at forhandlingerne skal fortsætte, burde man også overveje at fjerne PKK fra EU's terrorliste, også set i lyset af at organisationen nu kæmper i forreste linje mod ISIL i forsvar for civilbefolkningen i Nordirak. Danmark skulle nu til at sende tonsvis af våben af sted, vel vidende at den kurdiske regering i Nordirak har et meget tæt samarbejde med PKK, og at deres respektive styrker kæmper side om side mod ISIL.

Jakob Ellemann-Jensen påpegede, at problemet med udenlandske krigere – altså personer med europæisk statsborgerskab, eller som er bosiddende i EU, der tager på farlig ferie – ikke bare er, at de tager af sted, men i højere grad at de kommer tilbage. Kunne man opnå en fælles europæisk tilgang til at prøve at undgå det? Og afskærer retsforbeholdet Danmark fra at koordinere med de øvrige EU-lande?

Statsministeren svarede Nikolaj Villumsen, at hun ville tage hans gode forslag om at se på, hvordan man kan ramme dem, der støtter ISIL økonomisk, med sig videre. Hun mente dog ikke, at man bør fjerne PKK fra EU's terrorliste. EU har i fællesskab vurderet, at PKK opfylder kriterierne for at figurere på listen, og det står ved magt. Det var statsministerens opfattelse, at der var et langvarigt modsætningsforhold mellem PKK og den kurdiske regionale regering i Nordirak, så hun troede ikke, at våben leveret til regeringen automatisk vil tilfalde PKK.

Til Jakob Ellemann-Jensen sagde statsministeren, at jo mere de udenlandske krigere får lov til at etablere sig, jo større en trussel udgør de – også for Danmark. Det bliver derfor fulgt meget nøje af sikkerhedstjenester, når personer fra Europa tager ud for at kæmpe. EU's tiltag i den henseende var bl.a. øget informationsudveksling mellem medlemslandene og en intensivering af dialogen med tredjelande, herunder naturligvis Tyrkiet. Som hun så det, var der ikke noget i det danske forbehold, der kunne forhindre en informationsudveksling.

Regeringen arbejdede på en ny handlingsplan for forebyggelse mod radikaliserings og ekstremisme, hvor der også vil være fokus på rekruttering af unge i Danmark til udenlandske konfliktzoner.

Nikolaj Villumsen var glad for at høre, at statsministeren ville gå videre med at få straffet og retsforfulgt bagmændene bag ISIL. Men det var ærgerligt, at hun ikke ville arbejde på at få PKK fjernet fra terrorlisten. Det var paradoksalt, når Folketinget enstemmigt havde besluttet at sende tonsvis af våben af sted, og udenrigsministeren herefter havde sagt, at han ikke kunne garantere, at våbnene ikke havner i hænderne på PKK. Det sker blot, 1 år efter at tv-stationen Roj-TV blev lukket blot for at have en formodet forbindelse til PKK. Selv hvis tv-stationen havde haft en forbindelse til PKK, havde den – i modsætning til Folketinget – nok ikke sendt tonsvis af våben af sted. Og nu havde statsministeren forsikret om, at våbnene ikke ender hos PKK.

Statsministeren indvendte, at hun ikke havde givet en garanti for, at våbnene ikke kan ende hos PKK.

Nikolaj Villumsen mente, at statsministerens manglende garanti understregede hans pointe. Den kurdiske leder i Nordirak, Barzani, og PKK havde ganske rigtigt rivaliseret igennem mange år, men på det seneste havde Barzani takket PKK for at forsvare civilbefolkningen, mens han egne folk trak sig tilbage. Der var på den måde et militært samarbejde mellem de to parter. Han opfordrede dermed statsministeren til at genoverveje, om det ikke vil være smart at fjerne PKK fra terrorlisten – navnlig når statsministeren ikke kunne garantere, at våbnene ikke ender hos PKK.

Statsministeren var glad for, at Nikolaj Villumsen indrømmede, at hun ikke havde garanteret, at der ikke kunne falde våben i de forkerte hænder. Enhedslisten måtte jo også vide, at det er en udfordring ved våbenleverancer at sikre, at våbnene tilfalder de tiltænkte. Regeringen forventede, at de lande, der koordinerer indsatsen, har tilstrækkelige ressourcer og efterretningsmæssigt overblik til at gøre, hvad de kan, for at det sker. Statsministeren forstod udmærket, at udenrigsministeren ikke havde givet garantier, for det var der ingen der kunne.

Statsministeren gentog, at hun på baggrund af det langvarige modsætningsforhold mellem PKK og den kurdiske regering i Nordirak ikke havde belæg for at tro, at leverancerne skulle resultere i en bevæbning af PKK, som Nikolaj Villumsen havde antydnet. Hun så ingen anledning til at ændre på organisationens placering på EU's terrorliste.

Nikolaj Villumsen fandt det interessant, at det ikke var muligt at få nogle garantier fra statsministeren og udenrigsministeren. Men det var der jo en god grund til: Lederen af det kurdiske selvstyre havde takket PKK for indsatsen, og PKK udgjorde specialstyrker i samtlige byer, hvor der kæmpes mod ISIL. Hvis ISIL angriber f.eks. Kirkuk, vil det være naivt at tro, at man ikke vil give våben fra Danmark til de tropper, der ifølge Forsvaret Efterretningstjeneste har vist sig at være de bedste til at bekæmpe ISIL. Det ville være uansvarligt over for civilbefolkningen. Nikolaj Villumsen opfordrede statsministeren til at genoverveje situationen og rejse spørgsmålet på et af de kommende møder.

Man burde tage notits af, at situationen nu, hvor Folketinget havde besluttet at sende tonsvis af våben af sted, var ny.

Statsministeren understregede, at ingen partier – heller ikke Enhedslisten – kunne udstede en garanti for, at ingen våben vil falde i de forkerte hænder. Det grundvilkår havde alle i Folketingssalen dagen forinden taget stilling til – ikke kun regeringen.

Nikolaj Villumsen svarede, at han havde taget stilling med åbne øjne, men mente, at man bør støtte de kurdiske styrker, der kæmper mod ISIL og forsvarer civilbefolkningen. Han var velvidende om det usandsynlige i, at ingen af våbnene vil ende i hænderne på PKK, og på den baggrund foreslog Enhedslisten, at PKK fjernes fra terrorlisten. PKK udgør et stærkt kort mod ISIL og har fredsforhandlinger mod Tyrkiet, som man bør bakke op om.

Statsministeren forstod ikke logikken i, at når man ikke kan give garantier, skal man gå hele vejen og fjerne PKK fra terrorlisten. Det lød næsten, som om Enhedslisten mente, det ville være godt at få leveret våben til PKK ad bagveje. Det synspunkt delte regeringen ikke.

Gaza/MEPP

Statsministeren: Vi vil også vende situationen i Gaza. De egyptiske mæglingsbestræbelser resulterede den 26. august i en tidsbegrænset våbenhvile mellem Israel og den palæstinensiske forhandlingspart. Regeringen hilser våbenhvilen velkommen. Situationen har været uholdbar for de to civilbefolkninger, der har betalt en meget høj pris for den fortsatte militære konfrontation. EU har derfor også tidligere fordømt de omfattende civile tab - herunder tabet af mange kvinder og børn - og vi har understreget, at parterne skal overholde internationale regler for krigsførelse.

Det helt afgørende er nu at sikre, at våbenhvilen faktisk holder. I de kommende dage vil fokus være på at sikre adgang for humanitære leverancer til Gaza. Derefter må parterne bringes tilbage og forhandle om de mere langsigtede krav. Det gælder bl.a. afvikling af blokaden mod Gaza og sikring af den israelske befolkning mod angreb fra Gaza. Hertil kommer Israels krav om afvæbning af Hamas og de palæstinensiske krav om anlæg af en lufthavn og en havn i Gaza.

Det står klart, at parterne får brug for omfattende international hjælp til at understøtte den videre proces. På EU-udenrigsministermødet den 15. august var der enighed om, at EU bør støtte en international verifikations- og overvågningsmekanisme. Formålet vil være at forhindre indsmugling af våben og ammunition i Gaza og samtidig sikre en genåbning af Gazas grænsepassager.

I lyset af våbenhvileaftalen vil der nu blive arbejdet videre med EU's tilbud. Alle parter skal acceptere EU's bidrag, før man kan sætte noget i værk. EU ønsker at gå hurtigt ind og understøtte den skrøbelige fred, der nu synes etableret. Det forventer jeg også bliver et hovedelement i den korte og balancerede tekst om Gazakonflikten, som kommer til at udgå fra mødet.

Regeringen ser gerne på muligheden for et dansk bidrag til en sådan EU-overvågningsmekanisme. Regeringen følger også den humanitære situation i Gaza tæt og overvejer løbende behovet for at give yderligere humanitær bistand.

Nikolaj Villumsen fandt det positivt, at Danmark ville sende observatører og hjælpe til med genopbygningen. Det var femte gang inden for kort tid, at Israel havde smadret løs i Gaza. Det går også ud over hospitaler og skoler, som EU og FN har finansieret. Nikolaj Villumsen opfordrede derfor til, at EU støtter genopbygningen massivt, men sender regningen til Israel. Det kan ikke være rigtigt, at Israel gang på gang ødelægger noget, som EU har bygget op, uden at betale regningen.

Statsministeren bakkede op om, at EU nu bidrager til overvågning, og at Danmark også bidrager til genopbygningen. Den humanitære situation i Gaza er forfærdelig, men hun bakkede op om de EU-konklusioner, der anerkender, at Israel har ret til at forsvare sig selv i en vanskelig konflikt.

Nikolaj Villumsen var glad for, at bomberne ikke hagler ned i Gaza og Israel, men anså det som et grundlæggende problem, at den israelske regering opretholder besættelsen af de palæstinensiske områder i strid med FN's beslutninger, international lov og med menneskerettighederne, som bl.a. danner grundlag for Israels fordelagtige handelsaftale med EU. Statsministeren burde overveje, om ikke der bør lægges pres på israelerne, for at de kan leve op til FN's beslutninger og international lov.

Statsministeren var enig i, at der var tale om en meget voldsom situation for befolkningen i Gaza. Danmark har hele tiden bakket op om den balancerede enighed i EU. Man skulle huske på, at Israel har ret til at forsvare sig selv, og at det var Hamas, der startede konflikten. Danmark ville i denne omgang ikke bringe en eventuel suspension af EU-Israel-aftalen på dagsordenen. Det ville i øvrigt kræve et enigt EU.

Nikolaj Villumsen syntes, der burde være en konsekvens af Israels ulovlige besættelse, som der ville være for alle andre lande. Derfor undrede regeringens stillingtagen ham.

Statsministeren sagde, at Nikolaj Villumsen måtte være klar over, at associeringsaftalen med Israel indebærer, at den ikke skal komme ikkeisraelske områder til gode. Det bakker et enigt EU op om. I november 2013 blev der lavet en aftale mellem EU og Israel om Israels muligheder for at trække på EU's Udviklingsfond, hvori der var en tydelig klausul om, at EU-midler ikke skal tilfalde bosættelserne. Statsministeren mente, at der var taget højde for Nikolaj Villumsens bekymring, og at det ville være et meget dramatisk skridt at opsiges aftalen.

Ukraine

Statsministeren: Jeg regner med, at vi på mødet også kort vil gøre status over situationen i Ukraine. Situationen på jorden er fortsat meget skrøbelig. Der er desværre ikke tegn på konkrete fremskridt, tværtimod er kampene de seneste uger taget til i styrke. Vi mangler endnu at se Moskva levere reelle bidrag til en konstruktiv løsning. Rusland fortsætter med at sende våben over grænsen og destabilisere situationen. Den såkaldte humanitære konvoj i sidste uge var heller ikke et konstruktivt bidrag. Heldigvis har regeringen i Kijev udvist tilbageholdenhed trods den åbenlyse russiske provokation.

I det politiske spor har vi til gengæld set lidt bevægelse i denne uge. I forgårs – tirsdag den 26. august – mødtes præsident Putin og præsident Porosjenko i Minsk. Efter mødet har Ukraines præsident Porosjenko givet udtryk for, at han vil arbejde for at få en våbenhvile på plads med oprørerne. De foreløbige meldinger fra Putin har også været forholdsvis positive. Selv om vi endnu ikke har set et endeligt og konkret resultat af samtalen, er det positivt, at der er bevægelse i det politiske spor. Konflikten kan ikke løses med våben. Der skal findes en politisk løsning. Derfor er det vigtigt, at vi anerkender og understøtter de små fremskridt, der trods alt finder sted i det diplomatiske spor lige nu. Vi må dog hele tiden lægge vægt på konkret handling – ord er ikke nok. Indtil vi har set reelle bidrag fra Moskva, vil vi fortsat arbejde for, at EU fastholder presset på Rusland. EU har konsekvent fulgt op på de advarsler om sanktioner, som vi løbende har givet Rusland. Det er vigtigt, at vi fastholder den linje fremover.

Vi lægger samtidig stor vægt på, at EU bevarer sammenholdet, så vi fortsat kan levere et solidt og troværdigt svar til Rusland, hver gang det kræves af os. Det gælder især nu, hvor det kan komme til at gøre ondt på virksomheder i hele EU. Blandt EU-landene er der fortsat bred enighed om, at de økonomiske sanktioner er nødvendige for at presse Rusland til en politisk løsning. Jeg forventer en kort konklusionstekst, som følger EU's hidtidige linje, og hvor de elementer, jeg her har nævnt, er afspejlet. Bl.a. på grund af de seneste positive bevægelser i det diplomatiske spor er der ikke tegn på, at EU vil stramme sanktionerne yderligere på mødet på lørdag. Men jeg forventer, at det vil fremgå klart af konklusionerne, at EU fastholder truslen om yderligere sanktioner på bordet.

Jakob Ellemann-Jensen kaldte Ruslands forbud mod import for en af de beklagelige fordele ved at være et totalitært regime. Man kunne blive skræmt af, at Putin har trykket på en knap og sagt: "Rusland importerer ikke noget fra nu af", men man kunne måske også blive inspireret. Statsministeren havde sagt, at der ikke var tegn på, at sanktionerne ville blive strammet på topmødet, men fik den russiske kontanthed ikke EU-landene til at rykke tættere sammen og være mere optagede af at ramme igen den anden vej?

Statsministeren bekræftede, at der var givet et modsvar fra russisk side. Hun mente dog, at sanktionerne vil påvirke Rusland mere end EU og Danmark, fordi tilliden til det russiske marked og den russiske økonomi er faldet. Statsministeren var ikke i tvivl om, at EU skal gøre det, man hele tiden har gjort i konflikten: komme med troværdig respons til Rusland, der også bliver fulgt af politiske handlinger. Der var flere sanktioner på lager, hvis der skulle være behov for det, men statsministeren regnede ikke med, at sagen ville blive drøftet på lørdagens møde.

Punkt 2. Ekstraordinært rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 5. september 2014

1. Russisk importforbud på udvalgte landbrugsprodukter fra EU

– *Udveksling af synspunkter*

Fødevareministeren: På grund af det russiske importforbud mod visse europæiske landbrugsvarer er der indkaldt til et ekstraordinært rådsmøde i Bruxelles den 5. september. Det eneste punkt på dagsordenen er det russiske importforbud og konsekvenserne for europæisk landbrug. Punktet bliver forelagt til orientering.

Kommissionen har allerede iværksat en række støttetiltag til frugt og grøntsager. Formandskabet vil give mulighed for en politisk drøftelse af situationen blandt landbrugsministrene. I Danmark vedrører det russiske importforbud af landbrugsvarer svarende til en eksport på i alt ca. 3 mia. kroner i 2013. Der er desuden også de veterinære restriktioner som følge af afrikansk svinepest, som skal ses i sammenhæng med det her.

Det er klart, at det er en meget alvorlig situation, der har betydelige konsekvenser for en række landbrugssektorer i Europa. Dels er der den direkte konsekvens af stop for eksport til Rusland, dels den indirekte, som betyder, at varerne søges afsat alternativt – herunder på det indre marked i EU. Det medfører selvfølgelig, at priserne kommer under pres. Derfor følger vi nøje situationen i Danmark, hvor der i Fødevareministeriet løbende er møder med erhvervet. Kommissionen indkalder også ugentligt til ekspertmøder, hvor der er mulighed for at gennemgå udviklingen i markedssituationen. Kommissionen har som sagt allerede iværksat en række markedstiltag for frugt og grøntsager, og i det oversendte samlenotat er der også en beskrivelse af støttemulighederne under den fælles landbrugspolitik.

Grundlæggende er vi fra dansk side tilbageholdende med at bruge markedstiltag, men der er tale om en helt særlig situation. Derfor vil vi fra dansk side ikke direkte modsætte os brugen af markedstiltag i den konkrete situation. Men vi lægger stor vægt på, at der skal være reelle markedspåvirkninger som følge af det russiske importforbud. Brug af eksportrestitutioner er ikke et acceptabelt instrument.

Jeg må indrømme, at jeg var meget enig med udmeldingen fra de danske gartnere i sidste uge. De håber ikke, at der bliver brug for at udnytte Kommissionens støtteordninger til frugt og grøntsager i Danmark, men at tiltagene derimod vil blive brugt i store eksportørlande som f.eks. Polen. Det vil afhjælpe situationen på det indre marked og være til gavn for de danske gartnere. Kommissionen har desuden her til morgen meddelt, at der vil blive fremsat komitéforslag om markedstiltag for mælk i næste uge. Det regner vi med at bakke op om fra dansk side, da det sandsynligvis vil være privat oplagring. Det kan f.eks. være støtte til, at mejerierne midlertidigt lægger smør på lager, så de får tid til at finde andre afsætningskanaler. Kommissionens markedstiltag er en kortsigtet løsning, hvor man holder hånden under markedet i en tidsbegrænset periode.

For at afbøde påvirkningerne af det russiske importforbud er det på langt sigt helt centralt at finde nye markeder.

Fra dansk side opfordrer vi derfor Kommissionen til at fokusere på at sikre adgang til nye markeder for europæiske landbrugsprodukter. Et oplagt område er at følge op på mulighederne under EU's handelsaftaler med tredjelande. Fra dansk side har regeringen også valgt at give mulighed for eksportomlægningsstøtte til små og mellemstore virksomheder. Det er selvfølgelig en langsigtet tilgang at omlægge eksporten, men det vil samtidig kunne blive en fordel på sigt at have adgang til flere markeder. Fra dansk side vil vi også opfordre Kommissionen til fortsat at overvåge markedssituationen nøje.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om man ville drøfte en fordelingsnøgle mellem medlemslandene, og om drøftelsen i så fald ville finde sted nu på rådsmødet eller senere.

Pia Adelsteen morede sig over, at mejerierne nu må lægge smør på lager – en produktionsvirksomhed må vel selv bestemme, om den vil lægge sine varer på lager.

Hun bad ministeren uddybe, hvordan man ville omlægge eksporten. Ville man f.eks. se på, om der kan åbnes muligheder for landbruget i de eksisterende frihandelsaftaler? Selv om det først virker på langt sigt, ville det være godt at få fordelt risikoen ud over flere områder.

Fødevareministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at der ikke var tale om at lave en fordelingsnøgle, men at man gerne ville opretholde, at støtteordningerne er åbne for alle. Han var glad for, at de danske gartnere heller ikke mener, at Danmark skal benytte sig af dem, men det kunne være til indirekte gavn for de danske gartnerier, at man f.eks. gør det i Polen.

Ministeren fornemmede, hvad Pia Adelsteen mente, og var nok også enig. Han ville alligevel understrege, at man selvfølgelig godt må lægge smør på lager, her var det et spørgsmål om at få støtte til det.

Ministeren svarede desuden Pia Adelsteen, at regeringens holdning skulle ses i forlængelse af den generelle strategi for eksportfremme. Situationen understregede, hvor vigtigt det er at have diverse muligheder for at afsætte sine produkter. Det mærker man tydeligt i Danmark, specielt i svinebranchen, som er præget af svinepestsituationen i visse lande. Den har ført til, at man også har lukket for dansk svinekød. Det gik forholdsvis godt med at afbøde det, dels ved at nedsætte produktionen, så det ikke rammer så hårdt, dels ved at afsætte andre steder. Men slagterierne var stadig blevet presset, og det havde været mere eller mindre direkte årsag til afskedigelser. Det understreger, at der skal gøres mere fremadrettet.

Ministeren mente ikke, at alle mulighederne i de eksisterende frihandelsaftaler med tredjelande som f.eks. Sydkorea var udnyttet godt nok endnu. De kommende aftaler med USA og Japan kunne også få stor betydning. Den sidstnævnte ville nok betyde mere på fødevareområdet, end den offentlige debat viser. De muligheder vil Danmark fortsat arbejde for at realisere, og ministeren håbede, at han fremover ville få mulighed for at diskutere dette arbejde med udvalget oftere.

2. Eventuelt

Ministeren nævnte ikke dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren nævnte ikke dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.25